

Keskustelu uskonnoista kiihtyy: Onko kristinuskolla ja islamilla sama Jumala?

Timo Eskola

Tämän kevään uusi kiista kirkon kentällä koskee uskontojen asemaa. Samalla, kun luterilaiset kohtaavat Suomeen vähitellen rantautuvan islamin, jotkut keskustelijoista ja jopa kirkon pastoreista väittävät, että kristinuskolla ja islamilla on sama Jumala. Näitä puheenvuoroja on kuultu niin lehdistössä kuin Kirkkopäivien keväisessä paneelissa. Mitä tavallinen seurakuntalainen voi ajatella näin hätkähdyttävistä väitteistä?

Oppiliberalismin perinne

Keskeinen syy uskontorajojen poistamiseen löytyy kristinuskon sisällöllisestä hajoamisesta. Vaikka olemme viime vuosina tottuneet enemmän keskusteluun arvoliberalismista, myös oppiliberalismilla on Suomessa pitkä historia. Teologinen radikalismi, niin kutsuttu järkeisusko, on riisunut kristinuskosta ja Raamatusta pois järkeä loukkaavia opetuksia, kuten synnin ja armon, sekä Kristuksen sovituskuoleman syntien edestä.

Nämä väitteet ovat perinteisesti lähteneet raamatuntutkijoiden eli eksegeettien kynästä. He ovat lisäksi usein luopuneet Jeesuksen jumaluudesta ja kolminaisuusopista. Etenkin teologian opiskelijoille tällaiset keskustelut ovat perin tuttuja opiskeluajoilta ja pakollisista oppikirjoista. Ei ihme, että kristinuskon erityispiirteet alkavat hälvetä.

Nykyinen keskustelu on toisenlainen. Sitä käyvät uskontojen tuntijat, lähetysteologit ja jopa eräät kirkkkomme piispat. Vaikka raamatuntutkijoihin ei enää viitata, nämä keskustelijat näyttävät tekevän vanhoista väitteistä uusia johtopäätöksiä. Jos Raamattu ei ole enää ratkaiseva, kristinuskolla ei ole ehdottomia oppeja. Jeesuksen ainutlaatuisuus ei heidän mielestään erota kristinuskoa muista uskonnoista. Toisaalta kolminaisuusopista luopuminen johtaa uuteen käsitykseen uskontojen samankaltaisuudesta.

Vain yksi tie

Raamatun äärellä uskovat tulevat tietenkin aivan eri tulokseen – kuten kirkko itsekin on perinteisesti tullut. Evankeliumeissa Jeesus sanoo yksinkertaisesti: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani” (Joh. 14:6). Langenneen maailman vaivaan auttaa ainoastaan Jumalan Poika itse.

Mitä Jeesuksen puhe kertoo uskontojen tilanteesta? Tuo lause sanottiin juutalaisille, jotka kuvittelivat uskovansa ainakin jollain tasolla Vanhan testamentin ja vanhan liiton Jumalaan. Jeesus julisti heille, että syntisen maailman ainoa toivo on siinä Jumalassa, joka on inkarnoitunut eli tullut ihmiseksi maan päälle ja tuonut pelastuksen yksin armosta. Ilman Jeesusta edes juutalaisilla ei ole toivoa.

Mikä sitten on muiden uskontojen tilanne? Raamatun mukaan ne ovat pelkkiä ihmisoppeja, jotka eivät voi pelastaa kehtään. Pyhän Jumalan edessä ihmisiä odottaa vain tuomio – ellei evankeliumi pääse tuomaan vapautusta. Tätä ei nykyinen järjeksusko tunnusta, vaan etsii pelkkää kuvitellun hyvän sydämen humanismia.

Tosin on samalla huomattava, että muslimit itse eivät usko, että meillä olisi sama jumaluus. Kristilliset kirkothan tunnustavat yhä periaatteessa Jeesuksen jumaluden ja kolminaisuuden, joten ristiriita on valmis. Vaikka oppiliberaali pastori kuvittelisi, että islamilla ja kristinuskolla on sama Jumala, muslimit pitävät tuollaista väitettä ylimielisenä halventamisena.

Ei ole muuta nimeä annettu

Apostolit jatkoivat Jeesuksen opettamalla linjalla. Kun ensimmäiset kristityt julistivat evankeliumia kreikkalaisten, roomalaisten ja persialaisten keskellä, he korostivat Jeesuksen ainutlaatuisia asemaa. ”Ei kukaan muu voi pelastaa kuin hän. Mitään muuta nimeä, joka meidät pelastaa, ei ole ihmisille annettu koko taivaankannen alla.” (Ap. t. 4:12).

Idän uskonnot eivät tunne Kristusta. Niillä ei ole syntien sovittajaa, vaan vain kauhistuttava karman laki ja jälleensyntymisen kierre. Jokainen on vastuussa omista teoistaan, ja ulkonaisesti uskonnon nimeä kantavat aatteet toistavat ihmisen itsevapahduksen ja sisäisen kehityksen kuvitelmaa. Näin ihmiset on sidottu turhaan moralismiin ja toivottomaan korkeamman taivaan odotukseen. Raamatun mukaan muiden uskontojen keinot eivät riitä eikä taivas avaudu – ei ilman sijaisuhrien antanutta Kristusta.

Kuva: Kirsi Sell

Mitä siis ajatella kaikesta tästä? Voiko kirkko yhä elää, jos osa sen paimenista hylkää evankeliumin? Luterilaiset Tunustuskirjamme sanovat viisaasti, että pyhät ja pahat ovat aina sekoittuneina seurakunnassa. Kristuksen kirkko toteutuu vain siinä mitassa, kuin pastorit valvovat opetustaan ja julistavat puhtaasti evankeliumia. Tämä on aina ollut elävän seurakunnan tilanne.

Mutta voiko suomalainen lähetystyö jatkaa, jos osa lähetyksestä vastaavista kirkon johtajista omaksuu epä kristillisiä näkemyksiä evankeliumin julistamisesta? Tämä on kirkon tulevaisuuden vaikeimpia kysymyksiä. Voimme laittaa toivomme vain siihen, että uskova kansa valvoo sekä opettajiaan, että lähetysten tulevaisuutta – ja kantaa lähetyksestä viimeisen vastuun.